

Voorstelling project Water en Armoede

Project van Samenlevingsopbouw Antwerpen provincie vzw

14 oktober 2016

Steeds meer mensen hebben de laatste jaren te kampen met waterarmoede. Zij hebben onvoldoende toegang tot kwaliteitsvol water. Het probleem groeit en er wordt relatief weinig over gesproken. Toch steeg tussen 1999 en 2012 het aandeel van de waterfactuur in het inkomen van de Belg gemiddeld met 76%. De waterfactuur steeg tussen 2009 en 2013 in Vlaanderen met 14%, in Wallonië met 25% en in Brussel zelfs met 46%.

Mensen bij wie het water is afgesloten doen er vaak alles aan om dat verborgen te houden. “Sommige mensen zitten maanden zonder water, te beschaamd om er mee naar buiten te komen”, zegt Ellen Dries, medewerkster bij Samenlevingsopbouw Antwerpen Provincie. “Waterarmoede betekent niet alleen dat mensen hun factuur niet kunnen betalen omdat hun inkomen te laag is, of dat het water afgesloten wordt. Het betekent ook dat ze hun verbruik zo gaan aanpassen dat de rekening betaalbaar blijft”, zegt Dries. Ze gaan douchen in de stedelijke sporthal, trekken naar de wasserette in plaats van de wasmachine thuis te gebruiken omdat ze dan op voorhand weten hoeveel een was zal kosten, spoelen slechts één maal per dag het toilet of vangen het koude water van de douche voor het water warm wordt op om nadien te gebruiken. Een eenduidige definitie van waterarmoede is er niet. Experts zijn het er over eens dat het gaat over een situatie waarbij iemand geen toegang heeft tot voldoende water of tot kwaliteitsvol water dat voldoet aan zijn basisnoden: hydratatie, voeding, hygiëne van het lichaam en de woning. Maar vast staat dat waterarmoede in België vooral te maken heeft met een laag inkomen, een te hoge waterfactuur en een woning van slechte kwaliteit. ¹

SAMENLEVINGSOPBOUW AAN DE SLAG!

Meer dan 10 jaar geleden koos Samenlevingsopbouw resoluut voor de strijd tegen energiearmoede: een schrijnende problematiek waarvan we toen niet eens de ernst en de reikwijdte realiseerden. Steeds vaker krijgen we te maken met gezinnen die ook hun waterfactuur niet kunnen betalen. Het project Water en Armoede werd opgestart.

---

¹ Uit het persdossier van de KBS n.a.v. de projectoproep Waterarmoede

HET PROJECT WATER EN ARMOEDE

In 2014 kreeg het opbouwwerkproject Water en Armoede dankzij middelen van minister Schauvliege, de kans zich te verdiepen in de problematiek van waterarmoede in Vlaanderen. Via contacten met watermaatschappijen, welzijnsactoren, OCMW's, en in het bijzonder via contacten met kwetsbare huishoudens in heel Vlaanderen werden de belangrijkste knelpunten en de impact van de problematiek duidelijk. In het bijzonder de afsluitingen van water en de overlevingsstrategieën die gezinnen hanteren om daar mee om te gaan, maakten een diepe indruk.

In 2015-2016, na de fase van probleemverkenning, wordt de focus verlegd. De sleutel tot het garanderen van toegang tot water ligt in de werking van de Lokale Adviescommissie (LAC). Deze commissie, in de schoot van elk OCMW, beslist over de vraag van de waterleverancier om het water af te sluiten omdat de facturen onbetaald blijven. Watermaatschappijen en hulpverleners moeten er in consensus een beslissing nemen.

Een grondig sociaal onderzoek bij de cliënt, begeleiding van die cliënt, het uitvoeren van een waterscan, afstemming met andere hulp- en dienstverleners zijn middelen die afsluitingen kunnen voorkomen en de situaties van waterarmoede kunnen remediëren. In de praktijk wordt de werking van de LAC echter zeer verschillend ingevuld. Omdat niet omschreven is wat een sociaal onderzoek minimaal dient in te houden, omdat hulpverleners te veel dossiers moeten beredderen, omdat heel wat cliënten niet bereikt worden ... worden ook gezinnen afgesloten die niet kunnen betalen. Volgens het rapport 'Statistieken toepassing Algemeen Waterverkoopreglement jaar 2014' gaat het aantal LAC-dossiers in stijgende lijn. De impact van de werking van de LAC op de aanpak van waterarmoede neemt bijgevolg ook toe.

Vanuit deze vaststellingen vraagt minister Schauvliege ons een goede praktijk van de LAC uit te tekenen. Cruciaal daarbij is de haalbaarheid voor de OCMW's. Daarnaast wordt ook de praktijk van de watermaatschappijen onder de loep genomen.

Ondertussen (maart 2017) is de inspiratienota klaar. De inhoud is hoofdzakelijk gebaseerd op de ervaringen die we opdeden terwijl we stages liepen in zes OCMW's. In 2017 verzamelen we bijkomend materiaal via een extra stage in één OCMW; een try-out om met de nota aan de slag te gaan. Nadien wordt het materiaal, op initiatief van minister Schauvliege, gepresenteerd via een webtool. De tool wordt up-to-date gehouden met nieuwe goede praktijken, wijzigingen in de wetgeving enzovoort.

Liesbeth Verbruggen | Ann Van der Wilt | Ellen Dries

ellen.dries@samenlevingsopbouw.be

T 014 43 09 44 | M 0491 61 92 87

Project Water en Armoede

Otterstraat 116 | 2300 Turnhout

T 014 43 09 44